

Описанието на гр. Сливенъ

по Евлия Челеби.

(Прочутъ турски пътешественикъ отъ срѣдата на XVII-я вѣкъ; дошелъ е въ Сливенъ въ 1652 г., придружавайки вуйчо си Мелекъ Ахмедъ Паша, управителъ на Силистренския еялетъ, въ който е влизалъ и гр. Сливенъ; идва въ Сливенъ отъ Чалъкъ-Кавакъ и следъ това се отправилъ за Н. Загора, Стара Загора, Пловдивъ, Т.-Пазарджикъ, Ихтиманъ, София.¹⁾

„Когато Сливенъ билъ лѣтна резиденция на Одринския кралъ, тогава той билъ голѣмъ градъ²⁾. Когато Гази Мурадъ Худавендигияръ завладялъ Одринъ, той обсадилъ Сливенската крѣпость и следъ падането ѝ я съборилъ, понеже срещналъ голѣми мѣжнотии при превземането ѝ³⁾. И сега се виждатъ въ сѣверната страна на града, върху баиритъ, следи отъ оградитѣ на тая крѣпость⁴⁾. На това мѣсто личатъ сжщо и основитѣ на една чудна черква⁵⁾. По-после Челеби Сул-

¹⁾ Градъ Сливенъ въ Евлия Челеби се нарича Ислимие (вжъ Гаджановъ въ П. сп. LXX, 681—682).

Помѣстваме Челебиевото описание на Сливенъ въ първитѣ страници на втория томъ отъ Историята на града, защото неволно бѣ пропуснато да се помѣсти въ първия томъ, а отъ друга страна, тъй помѣстено тукъ, ще послужи за възелъ между първия и втория томовете на сжщата история.

²⁾ Подъ израза „Одрински кралъ“ Евлия Челеби разбира римското владичество по тоя край. Това се види и отъ описанието му на самия Одринъ (вжъ статията ни въ „Миръ“, бр. 3779). Сливенъ презъ римския периодъ, съ акрополъ днесъ развалини „Хисарлъкъ“ надъ квартала Ново-Село, е билъ разположенъ подъ самия акрополъ, между днешнитѣ Айвалж-деренски лозя и Романуша. Най-голѣми следи отъ нѣкогашната тая „лѣтна резиденция на Одринския кралъ“ се намиратъ въ мѣстността Камена. Колко по-голѣмъ е билъ тогава Сливенъ, отколкото въ 1652 г., — е въпросъ.

³⁾ За разлика отъ х. Калфа, описвачъ на Сливенъ и съвременникъ на Евлия Челеби, последния изрично говори, че Сливенъ е билъ превзетъ отъ Мурадъ I и то съ сила, а не чрезъ капитулиране. Годината на това събитие, пропуснатата отъ Челеби, ние отнасяме въ 1388 г. (вжъ подробности въ първия томъ).

⁴⁾ Тия развалини сж главно въ дефилето Селище — около днешната Св. Тодорова Аязма и около самия кварталъ Ново-Село, въ който и личатъ основитѣ на средневѣковния, подъ българско владичество, Сливенъ.

⁵⁾ Тая „чудна черква“ е най-старата такава въ Сливенъ въ квартала Ново-Село, наречена Св. София, строена най-малко въ пър-